

PROTOKÓŁ (PROJEKT)

z posiedzenia Komisji Założeń Planu w sprawie ustalenia założeń do sporządzenia planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody i prognozą oddziaływania tego planu na środowisko dla Nadleśnictwa Toruń wg stanu na 1.01.2023 r.

Komisja Założeń Planu dla Nadleśnictwa Toruń zwołana przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu, odbyła się w dniu 24 września 2020 roku w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu.

W posiedzeniu Komisji udział wzięli:

Bartosz Pewniak	- Z-ca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP w Toruniu – przewodniczący
Bogusław Kashyna	- nadleśniczy Nadleśnictwa Toruń
Jan Frankowski	- naczelnik Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi RDLP w Toruniu
Michał Piotrowski	- naczelnik Wydziału Ochrony Lasu RDLP w Toruniu
Mariusz Jelenewski	- p.o. naczelnika Wydziału Gospodarki Leśnej RDLP w Toruniu
Ryszard Wiesiołek	- z-ca nadleśniczego Nadleśnictwa Toruń
Janusz Nosowicz	- st. spec. SL ds. zarządzania lasu RDLP w Toruniu - protokolant

Otwarcia posiedzenia dokonał przewodniczący komisji Bartosz Pewniak, zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP w Toruniu, który na wstępie przywitał wszystkich obecnych na posiedzeniu komisji oraz wyjaśnił cel posiedzenia, przedstawił jego program oraz przyczyny odbycia w okrojonym składzie, spowodowanym stanem epidemii. Następnie przewodniczący komisji przekazał głos referentom i koreferentom.

Na wstępie nadleśniczy w krótkiej prezentacji scharakteryzował Nadleśnictwo Toruń, po czym przystąpił do przedstawienia referatu wraz z prezentacją wstępnej wersji mapy obszarów chronionych i funkcji lasu. W referacie nadleśniczy poinformował między innymi o sporządzonym przez nadleśnictwo projekcie powiększenia rezerwatu przyrody „Las Piwnicki”, przypomniał o przypadającej w 2022 roku 100 rocznicy utworzenia tego rezerwatu oraz zaproponował przeanalizowanie i ustosunkowanie się do tego projektu wykonawcy PUL. Komisja poparła wnioski, żeby projekt nadleśnictwa został dodatkowo poparty opinią oraz stanowiskiem UMK w Toruniu i uwzględniony w zakresie nowych granic w projekcie PUL.

Umożliwiłoby to zdaniem Komisji zatwierdzenie przez Dyrektora RDOŚ w Bydgoszczy nowych granic rezerwatu jeszcze przed planowaną na 100-lecie rezerwatu konferencją.

Omawiając główne założenia polityki zagospodarowania przestrzennego obejmujące obszar Nadleśnictwa Toruń oraz wpływ ich realizacji na gospodarkę leśną, Nadleśniczy Bogusław Kashyna szczególną uwagę zwrócił na inwestycje komunikacyjne o zasięgu krajowym i lokalnym skutkujące wylesieniami.

Po przedstawieniu referatu przez Nadleśniczego i krótkiej przerwie, głos zabrał Naczelnik Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi. W koreferacie naczelnik skupił się na kwestiach rozbieżnych z referatem. W czasie referatu i koreferatu na bieżąco w toku dyskusji ustosunkowywano się do poszczególnych punktów, przewidzianych zgodnie z IUL do uwzględnienia w protokole z KZP.

Odnosnie zgłoszonej przez nadleśnictwo potrzeby weryfikacji użytków ekologicznych, Komisja zaakceptowała jej zlecenie wykonawcy projektu PUL w zakresie użytków ekologicznych już zatwierdzonych jak i projektowanych przez nadleśnictwo lub wykonawcę. Zwrócono przy tym uwagę, że aby zweryfikowane użytki ekologiczne mogły być uwzględnione w projekcie PUL, muszą posiadać moc prawną czyli muszą być w stosownym terminie zatwierdzone przez Rady Gmin. Zaakceptowano również potrzebę zweryfikowania oraz uporządkowania stanu pomników przyrody.

Kolejnym omawianym w referacie zagadnieniem była zdaniem nadleśnictwa potrzeba aktualizacji zasięgu lasów objętych konkretną kategorią ochronności, spowodowana zmianami funkcji lasu oraz zasięgu obszarów chronionych. Nadleśniczy zwrócił szczególną uwagę na zdezaktualizowany zasięg lasów wodochronnych, spośród których znaczna część przestała pełnić funkcję chroniącą zasoby wodne, o których mowa w §1 pkt.2. rozporządzenia MOŚZNiL z dnia 25.08.1992r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej. Uznając za zasadne argumenty nadleśnictwa, Komisja pozytywnie zaakceptowała wniosek, ale pod warunkiem zatwierdzenia zaktualizowanych lasów ochronnych przez MŚ w terminie umożliwiającym ich uwzględnienie przez sporządzającego projekt PUL, wynikający z zawartej umowy.

Ważnym tematem w dyskusji okazał się problem siedlisk przyrodniczych poza siedliskowymi obszarami Natura 2000. Naczelnik Wydziału Ochrony Lasu zasugerował, aby w opisach taksacyjnych wprowadzać dla nich kod siedliska przyrodniczego. Zdaniem Naczelnika Jana Frankowskiego uwiarygodnienie siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 powinno być związane z wykonaniem inwentaryzacji fitosocjologicznej, również finansowanej z funduszu leśnego ale nie w ramach sporządzanego Planu Urządzenia Lasu

tylko odrębnym trybem (zleceniem). Dla Nadleśnictwa Toruń prace fitosocjologiczne nie były przewidziane, w związku z czym wykonawca projektu PUL uwzględni siedliska przyrodnicze poza obszarami Natura 2000 jedynie w przypadku, gdy nadleśnictwo osobno zleci ich weryfikację. W toku dyskusji komisja postanowiła, aby kody siedlisk przyrodniczych pisać dla siedlisk w obszarach Natura 2000 a poza obszarami Natura 2000 dla zweryfikowanych odrębnym zleceniem na koszt nadleśnictwa.

Odnosnie drzewostanów czasowo wyłączonych z użytkowania głównego, zdaniem Komisji nie należy do nich włączać drzewostany bez wskazań gospodarczych z zakresu użytkowania a ich wykaz (uzgodniony z nadleśnictwem) zamieścić w elaboracie.

Na zakończenie Naczelnik Jan Frankowski zapoznał z wytycznymi dotyczącymi zadań ochronnych, wynikających z zatwierdzonych PZO dla obszarów Natura 2000 siedliskowych – Solecka Dolina Wisły (PLH040003), Leniec w Barbarce (PLH040043), Torfowisko Linie (PLH040020), Zbocza Płutowskie (PLH040040) i ptasich – Dolina Dolnej Wisły (PLB040003) oraz omówił sposoby ich realizacji.

Ze względu na brak przedstawicieli RDOŚ w Bydgoszczy nie uzgodniono na posiedzeniu zakresu i stopnia szczegółowości dla prognozy oddziaływania projektu PUL na środowisko.

Podsumowując obrady Przewodniczący Bartosz Pewniak podziękował za udział oraz poinformował, że realizując ustawowy obowiązek konsultacji społecznych, zgodnie z zaakceptowanymi przez DGLP warunkami przeprowadzenia KZP w okresie pandemii, do publicznej wiadomości w prasie i na stronie BIP RDLP w Toruniu zostanie podana informacja o wytycznych i założeniach do projektu PUL wypracowanych w czasie posiedzenia KZP oraz o możliwości i terminie składania uwag i wniosków. Po weryfikacji i rozpatrzeniu ewentualnych wniosków, zostanie sporządzony ostateczny protokół z posiedzenia KZP opublikowany na stronie BIP RDLP w Toruniu.

Po zapoznaniu się z referatem i koreferatem w wyniku dyskusji ustalono:

Część A : Wytyczne w sprawie organizacji prac urzędniowych

A1. Prace siedliskowe

Typ siedliskowy lasu (TSL), stan siedliska (rozumiany jako stan TSL) oraz glebę (typ, podtyp, gatunek) należy opisywać w oparciu o operat glebowo-siedliskowy sporządzony wg stanu na 1.01.2020r. dla obrębu Olek. Dla obrębu Ostromecko nazewnictwo, symbolikę i kryteria zawarte w operacie glebowo-siedliskowym, sporządzonym wg stanu na 1999 r. należy dostosować do aktualnej klasyfikacji gleb leśnych ujętej w części II instrukcji

urządzania lasu – *Instrukcja wyróżniania i kartowania w Lasach Państwowych typów siedliskowych lasu oraz zbiorowisk roślinnych Warszawa 2012.*

Kody siedlisk przyrodniczych w opisie taksacyjnym zamieszczać dla wszystkich siedlisk przyrodniczych opisanych w PO rezerwatów oraz w PZO dla siedliskowych obszarów Natura 2000. Dla leśnych siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000, kody tych siedlisk wykonawca zamieści w opisie taksacyjnym po ich ewentualnej weryfikacji, sporządzonej osobnym zleceniem na koszt własny nadleśnictwa.

A2. Prace przygotowawcze

Wykonawca prac urzędzeniowych w tworzonym PUL uwzględni oraz zaktualizuje informacje zebrane przez nadleśnictwo, dotyczące założeń polityki zagospodarowania przestrzennego oraz informacji dotyczących realizowanych oraz planowanych inwestycji o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym wymienionych w referacie. Wykonawca szczegółowo odniesie się zwłaszcza do tych inwestycji, które mogą mieć bezpośrednio wpływ na trwałość lasu:

1. o zasięgu i znaczeniu krajowym - oddz. 182 s, t, r, k, l - leśnictwie Łysomice, przeznaczono pod budowę węzła komunikacyjnego na drodze krajowej nr 91 w Toruniu,
2. o znaczeniu wojewódzkim - oddz. 151 f w leśnictwie Strzyżawa – część wydzielania przeznaczono pod drogę wojewódzką nr 551 (obwodnicę) Ostromecka.
3. o znaczeniu lokalnym:
  - budowa drogi gminnej łączącej Papowo Toruńskie z Toruniem, ul. Kociewską, wspólnie z gminą Łysomice oraz miastem Toruń – w oddz. 196 do 199 - oddz. 177 p, r, s, t, m, n – w leśnictwie Wrzosa, przeznaczono pod budowę średnicówki na terenie miasta Torunia.
  - budowa, przebudowa dróg gminnych i powiatowych, budowa ścieżek pieszo-rowerowych,
  - budowa, rozbudowa gminnych sieci wodociągowych, gazowych i kanalizacyjnych,
  - przeznaczenie na cele nieleśne w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa Chełmińska, wsi Ostromecko w leśnictwie Strzyżawa gruntów w oddz. 151 l, k, j, m, s oraz 146 w, t – pod cmentarz, parking przy cmentarzu oraz tereny zabudowane.

Należy zaktualizować zasięg lasów ochronnych określony Decyzją MŚ z 27.02.2003r. Wykonawca PUL po wykonanej taksacji oraz w uzgodnieniu z nadleśnictwem i RDLP w Toruniu, sporządzi dokumentację do wystąpienia nadleśniczego do poszczególnych Rad Gmin w sprawie zaopiniowania uznania lasów za ochronne na terenie Nadleśnictwa Toruń. RDLP w Toruniu złoży dokumentację do Dyrektora Generalnego LP, który wystąpi do Ministra Środowiska z wnioskiem o uznanie lasów za ochronne, w oparciu o zaktualizowane dane urzędzeniowe. Opinie Rad Gmin dotyczące wnioskowanych lasów nadleśnictwo zobowiązane jest dostarczyć do RDLP w Toruniu najpóźniej do końca kwietnia 2022 roku.

- Do gruntów czasowo wyłączonych z użytkowania głównego należy zaliczyć:
- lasy w rezerwatach przyrody, dla których PO nie przewiduje pozyskania drewna.
  - lasy stanowiące ostoje zwierząt chronionych (całoroczne strefy ochrony).
  - ekosystemy referencyjne wskazane przez nadleśnictwo w oddziałach: obręb Olek – 10i, 57 b, g, 166 d, 229Aax, obręb Ostromecko – 3 a, b, j, 148j.
  - chronione siedliska przyrodnicze w obszarze Natura 2000, dla których PZO nie przewiduje żadnej formy pozyskania drewna

A3. Formy przekazania baz danych

Plan urządzenia lasu zostanie wykonany wg stanu na 1 stycznia 2023 roku. Pracami urządzeniowymi objęte zostaną grunty ujęte na kopiach dokumentów ewidencyjnych zgodnych z aktualnym rejestrem gruntów nadleśnictwa. Nadleśnictwo przekaze wykonawcy planu urządzenia lasu kopię danych z zakresu ewidencji gruntów zaktualizowaną w SILP-LAS wraz z bazą geometryczną w standardzie LMN.

W przypadku zakończenia zleconych przez nadleśnictwo prac geodezyjnych w terminie do ok. 30.04.2021r., protokolarne przekazanie wykonawcy projektu planu wszystkich niezbędnych danych z zakresu ewidencji gruntów oraz zaktualizowanego stanu lasu odbędzie się jednorazowo w drodze importu danych opisowych i danych geometrycznych (tzw. geobazy) z bazy SILP-LAS do programu TAKSATOR, zgodnie z Zarządzeniem nr 13 DGLP z dnia 20.03.2007r. oraz „Instrukcją przenoszenia informacji pomiędzy PUL i bazą LAS Nadleśnictwa” rekomendowaną do stosowania pismem DGLP z dnia 26.05.2014r. (zn. spr. ZU-7019-28/14), po wyłonieniu wykonawcy PUL i po aktualizacji bazy SILP LAS i LMN (opis i geometria) za 2020 r. Jeżeli prace geodezyjne w powyższym terminie nie będą wykonane, przekazanie powyższych danych odbędzie się w dwóch etapach, po podpisaniu umowy i po aktualizacji bazy SILP LAS i LMN za 2020r. oraz uzupełniająco po zakończonych pracach geodezyjnych – nie później jednak niż 30.10.2021r.

W trakcie prac urządzeniowych nie należy wprowadzać zmian do warstwy ewidencyjnej, za wyjątkiem zmian, które odniosły się w ewidencji gruntów prowadzonej przez Starostów. Nadleśnictwo na bieżąco będzie przekazywało dokumentację takich zdarzeń, w formie wypisów i wyrysów pozyskanych w Starostwach.

Ze względu na niezbędny czas dla wykonawcy PUL na zamknięcie i rozliczenie powierzchni wg stanu na 01.01.2023 rok, nadleśnictwo wstrzyma obrót gruntami w okresie 1.07-31.12.2022 r.

Rozbieżności pomiędzy otrzymanymi danymi ewidencyjnymi gruntów nadleśnictwa a stanem faktycznym na gruncie, zostaną zgłoszone nadleśniczemu w formie wykazu

rozbieżności na bieżąco po wykonaniu taksacji. Usunięcie rozbieżności wykonać należy do czasu odbioru prac terenowych.

Określanie rodzajów powierzchni w opisie wydzielenia powinno być zgodne ze słownikiem zamieszczonym w zarządzeniu DGLP nr 2/2019 z dnia 10 stycznia 2019 r. (znak.ES.2240.4.2018) w sprawie sposobu ewidencjonowania lasów, gruntów i innych nieruchomości w LP.

A4. Korekta podziału powierzchniowego

Zachować dotychczasowy podział powierzchniowy wraz z numeracją oddziałów. Wykonawca w maksymalnym stopniu zachowa aktualny podział wyłączeń taksacyjnych (adresów leśnych) we wszystkich prawnie chronionych obszarach jak: rezerваты, użytki ekologiczne czy grunty z wartością księgową.

Wykonawca PUL w czasie taksacji zinwentaryzuje słupki oddziałowe i naniesie je na odrębną mapę przeglądową z podziałem na: istniejące, brak, przewrócone.

Podczas prac taksacyjnych nie należy zmieniać powierzchni oraz łączyć z innymi, wydzielenia posiadające wartość księgową. Wyłączenia z wartością księgową (Tabela 1) stanowić powinny osobne wydzielenia.

Tabela 1. Wyłączenia z wartością księgową

Adres leśny	Rodzaj pow.	Powierzchnia	Wartość
12-24-2-08-43-b	D-STAN	0,2555	3 995,00
12-24-2-06-6-j	D-STAN	0,4400	8 780,00
12-24-2-06-6-k	D-STAN	0,4200	8 381,00
12-24-2-06-6-l	D-STAN	5,1900	103 564,00
12-24-2-06-6-~g	L ENERG	0,2400	4 589,00
12-24-2-06-6-m	DROGI I	0,0300	101,00
12-24-2-07-276-a	D-STAN	0,3100	7 256,00
12-24-2-06-21-d	D-STAN	0,5777	8 019,00
12-24-2-06-21-f	D-STAN	0,2743	3 808,00
12-24-2-06-21-g	D-STAN	1,3380	18 573,00
12-24-2-06-21-s	D-STAN	1,4300	39 610,00
12-24-2-06-21-t	D-STAN	0,1000	1 118,00
12-24-1-03-34-k	D-STAN	1,6673	23 070,00
12-24-1-01-17B-ax	D-STAN	0,6200	16 300,00
12-24-1-01-17B-bx	D-STAN	0,1800	4 700,00
12-24-1-01-17B-cx	R	1,3400	37 700,00
12-24-1-01-17B-z	R	0,2600	7 300,00
12-24-1-05-169-k	D-STAN	0,4582	187 287,00
12-24-1-05-169-i	D-STAN	1,6999	466 597,00

A5. Oznaczenia niewyraźnych granic wyłączeń oraz ujmowanie w PUL gruntów stanowiących współwłasność.

Przebieg wydzieleń o mało wyraźnych granicach oznaczyć na wylotach i skrzyżowaniach „obrączkami” oraz znakami kierunkowymi wykonanymi ośnikiem na korze lub w przypadku cienkiej kory farbą (spray).

Na terenie Nadleśnictwa Toruń grunty stanowiące współwłasność (Tabela 2) są wyłącznie gruntami nieleśnymi. Ich ujęcie w PUL określa §16 pkt.5 IUL.

Tabela 2. Wyłączenia we współwłasności

Leśnictwo	Oddz.	Nr dz. ewiden.	Obręb ewid.	Użytek	Powierzchnia	Udział N-ctwa
Kamieniec	165-w	421	Ostromecko	Dr	0,0780	59/252
Wrzosa	257-cx	106/4	Toruń, obr. 7	B	0,1038	6298/231652
Wrzosa	257-dx	110/5	Toruń, obr. 7	B	0,0262	6298/231652
Wrzosa	257-bx	111/2	Toruń, obr. 7	B	0,0080	6298/231652
Wrzosa	257-ax	25	Toruń, obr. 7	B	0,0451	7034/70952
Wrzosa	257-gx	50/1	Toruń, obr. 12	B	0,2110	6331/76181
Wrzosa	257-w	139	Toruń, obr. 18	B	0,0950	15602/67507
Wrzosa	257-kx	11/43	Toruń, obr. 54	B	0,1706	7034/70952

Grunt sporny (z niewyjaśnionym stanem własnościowym) występuje w Leśnictwie Janowo, jest nim jezioro Skrzyńka o pow. 12,26 ha.

A6. Wykorzystanie zdjęć lotniczych

Wykonawca prac urzędniowych wykorzysta ortofotomapy wykonane w 2018 roku pozyskane w Starostwach oraz przekazane przez RDLP w Toruniu dane z bazy BDOT (ortofotomapy, NMT).

A7. Ujmowanie cech drzewostanów.

Cechy drzewostanów należy przyjmować dla poszczególnych wydzieleń zgodnie z zapisem § 26 IUL jeżeli są wystarczająco udokumentowane oraz uzgadniać z nadleśnictwem na etapie prac terenowych i końcowo po ich zakończeniu. Szczególną uwagę wykonawca zwróci na następujące cechy:

- pochodzenie z odnowienia naturalnego,
- uprawy i młodniki po rębni złożonej,
- drzewostany z zalesień porolnych (wg aktualnego opracowania glebowo-siedliskowego),
- drzewostany wyżywicowane,
- drzewostany odroślowe,
- projektowane rezerwaty

- otuliny WDN, szkółek i rezerwatów,
- uprawy pochodne

Nie umieszczać informacji o pochodzeniu drzewostanów z odnowienia sztucznego.

A8. Zastosowanie jednostek kontrolnych

Nie projektować jednostek kontrolnych.

A9. Priorytety dotyczące przebudowy drzewostanów.

Zgodnie z § 40 pkt.6 i 7 instrukcji u.l. drzewostany kwalifikujące się do przebudowy grupować następująco:

A- Drzewostany do pilnej przebudowy pełnej, rozpoczynanej przy zastosowaniu użytkowania rębego w I 10-leciu;

B- Drzewostany do stopniowej przebudowy pełnej, rozpoczynanej w I 10-leciu bez użytkowania rębego, z wykorzystaniem odnowień wyprzedzających rębnię przewidzianą w następnym 10-leciu oraz odpowiednich trzebieży przekształceniowych;

C- Drzewostany do przebudowy częściowej w ramach cięć pielęgnacyjnych.

Do grupy A w pierwszej kolejności zaliczać drzewostany:

- w trzecim stopniu zgodności z TD;
- niestabilne, o niskim zadrzewieniu (0,5 i niższym), z przewagą gatunków iglastych;
- od II klasy wieku, trwale uszkodzone (ponad 50% uszkodzeń).
- na gruntach porolnych, o składzie częściowo zgodnym z TD, dla których ze względów zdrowotnych i jakościowych obniżono indywidualny wiek rębności drzewostanu;

Do grupy B w pierwszej kolejności zaliczać drzewostany:

- o składzie gatunkowym niezgodnym z TD, które nie osiągnęły jeszcze wieku rębności
- na gruntach porolnych o niezgodnym lub częściowo zgodnym składzie gatunkowym, stosunkowo stabilne i dobrej jakości

Wykaz drzewostanów (wraz z ich powierzchnią) zaproponowanych do przebudowy wykonawca uzgodni z nadleśnictwem w trakcie prac terenowych i przedstawi do akceptacji podczas odbioru prac terenowych.

A10. Zwiększenie powierzchni do odnowienia w KO i KDO z tytułu uszkodzeń podczas cięć rębnych

W drzewostanach w KO i KDO po wykonanych cięciach, należy przyjąć zwiększenie powierzchni odnowień z tytułu przewidywanych zniszczeń o 10%.

A11. Dodatkowy pomiar drewna martwego

Inwentaryzację drewna martwego na powierzchniach próbnych kołowych, wykonać zgodnie z § 62 IUL na co 10-tej powierzchni próbnej.

A12. Sporządzenie i wydruk map gospodarczych, gospodarczo-przeładowych i przeładowych oraz mapy sytuacyjnej.

Mapy gospodarcze, gospodarczo-przeładowe, przeładowe i sytuacyjne sporządzić na bazie LMN zgodnie ze standardem LMN. Zakres tematyczny map, szczegóły sytuacyjne zamieszczone na mapach, sposoby ich prezentowania jak również zakres obiektów obligatoryjnych, wykonać zgodnie z „Instrukcją techniczną sporządzania i wydruku map leśnych”, stanowiącą część III „Instrukcji urządzania lasu”.

Na wszystkich mapach należy drukować kasowniki dla wszystkich linii.

Mapy gospodarcze wykonać wg dotychczasowego podziału na arkusze map gospodarczych w skali 1:5000 i w formacie A1. Mapy gospodarczo-przeładowe leśnictwa wykonać w skali 1:10000. Mapy przeładowe wykonać w skali 1:20000. Mapy sytuacyjne i sytuacyjno-przeładowe w skali 1:50000.

Mapy przeznaczone dla nadleśnictwa:

1. Mapa przeładowa:

- drzewostanów (po 5 egz. na każdy obręb , w tym po 2 egz, podklejone na płótnie)
- siedlisk leśnych typy siedliskowe lasu (po 1 egz. na każdy obręb)
- cięć rębnych (po 5 egz. w tym po 2 egz, podklejone na płótnie)
- obszarów chronionych i funkcji lasu (po 2 egz. na każdy obręb)
- ochrony przeciwpożarowej (po 5 egz. na każdy obręb)
- gospodarki łowieckiej (po 1 egz. na każdy obręb)
- ochrony lasu (po 1 egz. na każdy obręb)
- zagospodarowania rekreacyjnego (po 1 egz. na każdy obręb)
- walorów przyrodniczo-kulturowych (po 2 egz. na każdy obręb)
- nasiennictwa i selekcji (po 2 egz. na każdy obręb)
- z podziałem na arkusze w kolorze (po 1 egz. na każdy obręb)
- „czyste” (po 5 egz. na każdy obręb)

2. Mapy gospodarczo-przeładowe w osobnym futerale dla każdego leśnictwa:

- drzewostanów i projektowanych cięć (10 leśnictw po 2 egz. na każde l-ctwo, w tym po 1 egz. podklejonym na płótnie)
- drzewostanów (10 leśnictw po 1 egz. podklejonym na płótnie na każde l-ctwo)
- siedlisk typy siedliskowe lasu (10 leśnictw po 1 egz. podklejonym na płótnie na każde l-ctwo)
- „czyste” (10 leśnictw po 3 egz. / l-ctwo)

3. Mapy gospodarcze z naniesionymi i opisanymi działkami zrębowymi i ewidencyjnymi:

- wg arkuszy (po 1 egz.) w formacie A1

4. Mapa sytuacyjna:

- obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa (2 egz.)
- obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa z nadaną kolorystyką dla poszczególnych leśnictw (1 egz.)
- obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa z nadaną kolorystyką dla poszczególnych gmin (1 egz.)
- ochrony przeciwpożarowej z podziałem na leśnictwa (2 egz.)
- obszarów chronionych i funkcji lasu (1 egz.)
- zagospodarowania rekreacyjnego (1 egz.)
- walorów przyrodniczo-kulturowych (1 egz.)

Wszystkie mapy tematyczne oprócz wersji analogowej, wykonać również w wersji cyfrowej w formacie PDF na nośniku CD.

Mapy przeznaczone dla RDLP w Toruniu:

1. Mapy przeglądowe - jak dla nadleśnictwa, tylko nie podklejone, po 1 egz. na każdy obręb
2. Mapy gospodarcze – wg arkuszy (po 1 egz.) w formacie A1.
3. Mapa sytuacyjna obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa – 1 egz.

Wszystkie mapy tematyczne oprócz wersji analogowej, wykonać również w wersji cyfrowej w formacie PDF, na nośniku CD.

Mapy przeznaczone dla DGLP :

1. Mapy przeglądowe:

- drzewostanów (1 egz.)
- siedlisk leśnych typy siedliskowe lasu (1 egz.)
- obszarów chronionych i funkcji lasu (1 egz.)
- walorów przyrodniczo-kulturowych (1 egz.)

2. Mapa sytuacyjna obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa (1 egz.)

Wszelkie dodatkowe mapy nie przewidziane IUL i nie wyszczególnione powyżej, nadleśnictwo może wykonać odrębnym zleceniem na własny koszt.

A13. Podział na obręby i leśnictwa

Przyjąć dotychczasowy podział na obręby i leśnictwa. Uporządkowanie numeracji leśnictw (zachowanie ciągłości) wykonać po upewnieniu się zachowania danych historycznych.

A14. Definicja obszarów zagrożonych uporczywym występowaniem szkód

Zgodnie z §102 IUL obszary zagrożone uporczywym występowaniem szkód wyznacza się i nanosi na mapę przeglądową ochrony lasu według danych ZOL lub danych nadleśnictwa i wykonawcy PUL na podstawie wyników taksacji, potwierdzonych i uzgodnionych z ZOL. Wykonawca PUL zgodnie z §39 IUL dokona podczas taksacji oceny stopnia uszkodzenia drzewostanów i zamieści ją w opisie taksacyjnym podając jej rodzaj i rozkład. Szczególną uwagę należy zwrócić na uszkodzenia wskazane przez nadleśnictwo i powodowane przez:

- szkodniki pierwotne (brudnica mniszka, strzygonia choinówka, boreczniki) w oddziałach: 59,92,108,247 obręb Olek; 175,195,200,203,223,254,279 obręb Ostromecko
- zwierzynę płową w oddziałach: 21,23,23A,28-30,42,85,89,109 obręb Olek
- jemiołę, głównie Leśnictwo Kamieniec i Strzyżawa wg dokumentacji nadleśnictwa i RDLP (zdjęcia dronem z 2020r.)

Jeżeli konkretne uszkodzenia oraz ich uporczywość (wieloletnią powtarzalność) potwierdzi ZOL, decyzją NTG granice obszaru ich występowania zostaną zatwierdzone i uwzględnione na mapie ochrony lasu.

A15. Terminy i sposoby kontroli oraz odbioru prac urządzeniowych

Kontrola i odbiór prac urządzeniowych będą przeprowadzone zgodnie z Zarządzeniem nr 63/2002 DGLP z dnia 13.08.2002 r. i obejmować będą:

- kontrole terenowe prac wykonanych w danym miesiącu po przekazaniu przez wykonawcę protokołu zaawansowania i odbioru robót z wyszczególnionymi wykonanymi pracami (pracownik RDLP właściwy do spraw urządzania lasu, ewentualnie przedstawiciel nadleśnictwa),
- szczegółowy odbiór opisów taksacyjnych po zakończeniu prac terenowych (taksator, leśniczy, inżynier nadzoru),
- sprawdzenie w nadleśnictwie próbnych wydruków opisów taksacyjnych uwzględniających dokonane uzgodnienia, udostępnionych nadleśnictwu na okres min. 30 dni.
- analizę planu użytków rębnych (RDLP, nadleśnictwo),
- komisyjny odbiór założonych powierzchni próbnych pomiaru miąższości (wykonawca, RDLP, nadleśnictwo),
- odbiór prac terenowych urządzania lasu - podsumowanie (wykonawca, RDLP, nadleśnictwo).

Protokółarnym uzgodnieniom podlegać będą:

- powierzchnie leśne nie zalesione (halizny, płazowiny, zręby zaległe)
- drzewostany do przebudowy
- zręby i odnowienia 10 roku aktualnego PUL i 1 roku nowego PUL

- grunty ujęte w wykazie rozbieżności

A16. Formy oprawy opisów taksacyjnych i map, w tym map dodatkowych oraz prezentowanie programu ochrony przyrody, a także ewentualnej ekspertyzy docelowej sieci dróg leśnych oraz prognozy ekonomicznej z uwzględnieniem danych wrażliwych

Wykonawca planu urządzenia lasu wykona wydruki i oprawę opisów taksacyjnych dla nadleśnictwa, RDLP i poszczególnych leśnictw.

Opis ogólny nadleśnictwa (elaborat) wraz z tabelami sporządzić zgodnie z §113-124 IUL, jako odrębny tom w sztywnej oprawie wraz z mapą sytuacyjną (kieszon) w 3-ch egz..

Opisy taksacyjne sporządzić jako odrębny tom w sztywnej oprawie w 2-ch egz..

Wykaz projektowanych zadań gospodarczych zawierający: wykaz projektowanych cięć rębnych (wzór nr 6), wykaz drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębego, wykaz projektowanych wskazań gospodarczych z zakresu hodowli lasu, wykaz drzewostanów bez wskazań gospodarczych, wykaz drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy (wzór nr 3), wykaz drzewostanów w KO (wzór nr 4), wykaz drzewostanów w KDO (wzór nr 5), wykaz pozycji niezaliczonych na poczet etatu, sporządzić jako odrębny tom w 2-ch egz.(dla nadleśnictwa i RDLP) w sztywnej oprawie.

Aktualizację „Programu ochrony przyrody” sporządzić w 3-ch egz. zgodnie z §110-112, jako odrębny tom w sztywnej oprawie wraz z jednym kompletem map przeglądowych: walorów przyrodniczo-kulturowych oraz obszarów chronionych i funkcji lasu. Danych wrażliwych, dotyczących szczegółowej lokalizacji stanowisk roślin, zwierząt i grzybów chronionych wraz ze strefami ich ochrony nie umieszczać w POP. Dane te sporządzić należy w odrębnym opracowaniu w miękkiej oprawie, jako załącznik do planu urządzenia lasu – „POP-lokalizacja chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów”, w 3-ch egz. (Nadleśnictwo, RDLP w Toruniu, RDOŚ w Bydgoszczy).

Opis ogólny (elaborat), opisy taksacyjne, operaty dla leśniczych, wykaz projektowanych zadań gospodarczych i Program ochrony przyrody, wykonać oprócz formy analogowej również w formie cyfrowej (w formacie PDF, XLS, DOC). Formy analogowe oprawić w twarde oprawy formatu A4 z kieszeniami na mapy i płyty CD z wersjami cyfrowymi.

Prognozę oddziaływania na środowisko wykonać w formie analogowej w miękkiej oprawie oraz w wersji cyfrowej w formacie PDF.

Wykonawca planu u.l. wykorzysta sporządzany aktualnie (w latach 2019/2020) „Projekt docelowej sieci dróg leśnych”, zgodnie z zarządzeniem nr 28 DGLP z dnia 27.04.2018r., stanowiący podstawę do określenia kierunkowych potrzeb w zakresie infrastruktury drogowej w nadleśnictwie.

Ekspertyzy ekonomicznej w formie szczegółowej prognozy spodziewanego wyniku ekonomicznego gospodarki leśnej nie sporządzać.

A17. Sporządzenie dodatkowej tabeli XXII dla gatunków chronionych, nieobjętych obszarem Natura 2000

Nie sporządzać tabeli XXII dla gatunków chronionych, nieobjętych obszarem Natura 2000.

A18. Ustalenia dotyczące postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000 oraz innych spraw organizacyjnych

Dyrektor RDLP jako sporządzający projekt planu urządzenia lasu, wystąpi po KZP z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000. Nadleśnictwo skupi się na ścisłej współpracy z wykonawcą planu. Przekazywanie danych, wszystkie weryfikacje obiektów, uzgodnienia opisów taksacyjnych, projektowane czynności gospodarcze w zakresie użytkowania i hodowli lasu, muszą być potraktowane priorytetowo.

W prognozie oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko (POOŚ), wykonawca uwzględni wszystkie informacje dotyczące zwłaszcza stanu przedmiotów ochrony oraz zadań ochronnych zawartych w istniejących planach ochrony rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz PZO dla obszarów Natura 2000. Zawarte w nich zadania ochronne należy uwzględnić we wskazaniach gospodarczych opisów taksacyjnych oraz opisać w POP.

Część B : Założenia do planu urządzenia lasu

B1. Obszary chronione i funkcje lasu

Obszary chronione na terenie Nadleśnictwa Toruń zgodnie z danymi nadleśnictwa:

1. Rezerваты przyrody

- Rezerваты przyrody na pow. 153,15 ha: „Las Piwnicki”, „Las Mariański”, „Linje”, „Płutowo”, „Reptowo”, „Wielka Kępa” i „Zbocza Płutowskie”

2. Parki krajobrazowe

- Zespół Parków Krajobrazowych Chełmińskiego (264,94 ha) i Nadwiślańskiego (4657,17 ha)

3. Obszary Chronionego Krajobrazu

- Obszar Chronionego Krajobrazu Strefy Krawędziowej Kotliny Toruńskiej (6443,40 ha)

4. Obszary Natura 2000

- PLB040003 *Dolina Dolnej Wisły* Ostoja ptasia OSO - 361,12 ha,
- PLH040040 *Zbocza Płutowskie* Ostoja siedliskowa OZW - 88,76 ha,
- PLH040003 *Solecka Dolina Wisły* Ostoja siedliskowa OZW 456,32 ha,
- PLH040020 *Torfowisko Linie* Ostoja siedliskowa OZW 5,30 ha,
- PLH040043 *Leniec w Barbarce* Ostoja siedliskowa – 1,95 ha,

5. Pomniki przyrody – 23 szt.

6. Użytki ekologiczne (109 szt. na łącznej powierzchni 103,95 ha)

7. Ochrona strefowa – 3 szt. 164,18 ha

8. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy

- „Las Zamkowsko-Leszczyński” 29,31 ha

Ze względu na dominujące funkcje lasu, do celów planowania urządzeniowego należy przyjąć podział na trzy główne grupy lasów:

- I. Lasy rezerwatowe – obejmujące grunty leśne zalesione i nie zalesione na terenie istniejących rezerwatów przyrody
- II. Lasy ochronne – zgodnie z wytycznymi pkt. A2
- III. Lasy gospodarcze- pozostałe lasy

B2. Typy siedliskowe lasu oraz ich ewentualne uzupełnienie o rozpoznane leśne siedliska przyrodnicze

Należy przyjąć typy siedliskowe lasu na podstawie istniejących operatów siedliskowych, opracowanych wg stanu na: 01.01.1999r. dla obrębu Ostromecko oraz 01.01.2020r. dla obrębu Olek.

Wykonawca zweryfikuje siedliska przyrodnicze położone poza siedliskowymi obszarami Natura 2000.

Występujące w PZO dla siedliskowych obszarów Natura 2000 i rezerwatach przyrody oraz pozytywnie zweryfikowane przez wykonawcę siedliska przyrodnicze, należy wyłączyć w osobne wydzielania przy zachowaniu instrukcyjnych kryteriów powierzchniowych (minimum 0,25 ha). W wydzieleniach tych należy w opisie taksacyjnym zamieszczać kody leśnego siedliska przyrodniczego.

B3. Typy drzewostanów (TD) o kierunku ochronnym lub gospodarczym

Należy w maksymalnym stopniu utrzymać dotychczasowe TD wg SILP, dla poszczególnych typów siedliskowych lasu. Ze względu na występujący proces zamierania jesionu konieczna jest zmiana składów gatunkowych upraw. Gatunkami wypełniającymi przestrzeń po jesionie wyniosłym winny być głównie: olsza czarna, jawor pospolity, dąb szypułkowy, wiąz szypułkowy.

Typy drzewostanów o dominującym kierunku gospodarczym zgodnie z tabelą 3.

Tabela 3. Typy drzewostanów o dominującym kierunku gospodarczym :

TSL	TD	Orientacyjny skład gatunkowy uprawy
Bs	So	So 80-90%, Brz i inne 10 - 20%
Bśw	So	So 80%, Brz i inne 20%
BMśw	So *	So 80%, Dbb I inne 20%
	DbSo #	So 80%, Dbb 20% Bk, Lp, Brz, Md pjd.
	BkSo *^	So 80%, Bk 20%, Brz, Św, Jrz pjd.
BMw	So *	So 80%, Św 10%, Db, Brz 10%
	DbSo #	So 70%, Dbb 20% Św i inne 10%.
	ŚwBrzSo \$	So 60%, Brz 20%, Św 20% Brz, Dbs, Dbb pjd.
BMb	BrzSo	So 60%, Brzo, Św 40%
	SoBrz	Brzo 60%, So 40%
LMśw	Db-So *	So 50-70%, Db 20-40%, Md i inne do 10%
	So-Db #	Dbs 50%, So 30%, Md 10%, Bk i inne 10%
	GbSoDb #	Dbs40%, So30%, Gb20%,Lp i inne 10%
LMw	DbSo *	So 50%, Dbs30%, Św 10%, Lp i inne do 10%
	So-Db #	Dbs 60%, So 30%, Brz i inne 10%
	ŚwDbSo	So 30%, Dbs30%, Św20%, Brz i inne 10%
	DbBrz \$	Brz40%, Dbs30%, Ol i inne 30%
	BrzDbOlŚw \$	Św 40%, Dbs 20%,Ol 20%,Brz20%
LMb	ŚwBrzSo	So 40%, Brz40%, Św i inne 20%,
	SoBrzOl	Ol 50%, Brzo30%, So i inne 20%,
	BrzOl	Ol 60%, Brzo 40%
Lśw	Db	Dbs 70-80%, Bk i inne 20-30%
	DbBk ^	Bk 60%, Dbs 30%, Lp i inne 10%
	LpGbDb	Dbs 50%, Gb 30%, Lp i inne 20%,
	BkDb	Dbs 60%,Bk 30% Gb i inne 10%
Lw	Db !	Dbs 80%, Jw i inne 20%
	BrzOIDb \$!	Dbs 40%, Ol 30%,Brz 20%, Jw i inne 10%
Ol	BrzOl	Ol 80%, Brz 20%
	Ol	Ol 90-100%, Brz i inne 10%
OIJ	Ol	Ol 80%, Dbs i inne 20%
Lł	Db	Db 80%, Wz i inne 20%
	OlTp	Tp 60%, Ol 20%,Wz i inne 20%

* - siedliska słabsze (utwory piaszczyste), formy zniekształcone

- siedliska mocniejsze (utwory zwarte) oraz w wariancie silnie świeżym

^ - z istniejącym odnowieniem Bk oraz drzewostany w fazie regradacji siedliska zwłaszcza w obrębie Olek (wg operatu siedliskowego)

! – w związku z chorobą Js, zamiennie zastosowano Jw.

\$ - na uroczysku Chorab wg oceny gleboznawczo-siedliskowej z 2006 Jana Pakalskiego

Dla siedlisk przyrodniczych przyjęć typy drzewostanów o kierunku ochronnym oraz orientacyjne składy gatunkowe upraw zgodnie z tabelą 4:

Tabela 4. Typy drzewostanów o kierunku ochronnym:

Nazwa siedliska	Kod siedliska	Typ siedliskowy Struktura drzewostanu	Typ lasu	Orientacyjny skład gatunkowy upraw - %
1	2	3	4	5
Bory i lasy bagienne	91D0	–	–	–
Brzezina bagienna <i>Vaccinium uliginosi- Betuletum pubescentis</i>	91D0-1	BMb	So-Brz	Brz.omsz. 50-60, So 20-30, Św i in. 10-20.
Sosnowy bór bagienny <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i>	91D0-2	Bb Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-70 %	So	So 90-95, Brz i inne 5-10.
Kwaśne dąbrowy	9190	–	–	–
Śródłądowe kwaśne dąbrowy <i>Calamagrostio - Quercetum</i>	9190	BMśw Typowa struktura drzewostanu a1 - 70-90 %	So-Db	Dbb, Dbs 60-70, So 15- 25, Brz.b 0-10, Md i in. 0-5.
		LMśw Typowa struktura drzewostanu a1 - 80-100 %	Db	Dbs, Dbb 60-80, So 10- 15, Brz.b 0-10, Gb, Md, Kl, Jw i in 0-5.
Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	9170	–	–	–
Grąd środkowoeuropejski <i>Galio-Carpinetum</i>	9170-a	LMśw (<i>Grądy wysokie</i>) Typowa struktura drzewostanu a1 - 70-80 % a2 - 50-60 %	So-Db	Dbs 40-60, So 20-30, Kl, Jw, Gb, Lp, Bk i in. 10-30.
		LMw (<i>Uboższe subkontynentalne grądy niskie</i>) Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-70 % a2 - 60-80 %	So-Db	Dbs 50-70, So 20-30, Lp, Jw, Gb, Kl i in. 10-30.
		Lśw (<i>Grądy o nieokreś- lonej przynależności syntaksomicznej lub grądy subatlantyckie</i>) Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-70 % a2 - 60-80 %	Gb-Db	Dbs 50, Gb 30, Dbb, Kl, Jw, Gb, Md, Bk i in. 20.
			Lp-Gb- Db	Dbs 50, Gb 30, Dbb, Lp, Brz, Kl, Jw, Bk i in. 20.
		Lw (<i>Subkontynentalne grądy niskie</i>)	Db	Dbs 60-70, Wz, Gb, Kl, Ol, Lp, Jw i in. 20-30.

Nazwa siedliska	Kod siedliska	Typ siedliskowy Struktura drzewostanu	Typ lasu	Orientacyjny skład gatunkowy upraw - %
1	2	3	4	5
		Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-70 % a2 - 60-80 %		
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	91E0	—	—	—
Nadrzeczny łęg wierzbowy <i>Salicetum albo-fragilis</i>	91E0-1	Ł1 Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-80 %	Wb	Wbb 70-80, Wbk 10-20, Ol, Tpb, Tpcz 0-10.
Nadrzeczny łęg topolowy <i>Populetum albae</i>	91E0-b	Łł Typowa struktura drzewostanu a1 - 90-100 %, a2 - 60-70 %	Ol-Tp	Tpb, Tps 60, Olc 20, Wzs, Wzp, Dbs, Wbb, Wbk - 20.
Niżowy łęg jesionowo-olszowy, <i>Fraxino-Alnetum</i>	91E0-c	OlJ (Lł) Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-80 %	Js-Ol	Ol 50-60, Js 20-40, Dbs, Wz i in. 0-20. <i>Okresowo jesion zastąpić Dbs, Ol, Jw.</i>
Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe <i>Ficario-Ulmetum</i>	91F0	Lł (OlJ) a1 80%	Js-Wz-Db	Db 30, Wz 20, Js 20, Jw, Kl, Brz i in. 30. <i>Okresowo jesion zastąpić Dbs, Jw, Ol.</i>

B4. Wiekі rębności

Zgodnie z zarządzeniem nr 36 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 19 maja 2004 roku przyjąć następujące wieki rębności:

Tabela 5. Wiekі rębności

GATUNEK	WIEK RĘBNOŚCI
Db,	140 lat
Js	120 lat
So, Md, Bk,	100 lat
Św, Brz, Ol, Lp, Gb, Kl, Wz	80 lat
Ol odr., Ak, Wb	60 lat
Oś	50 lat
Ol.s., Tp	40 lat

Przeciętne wieki rębności ustalone zostały głównie w celu obliczenia etatów wg dojrzałości i nie muszą być zgodne z wiekiem dojrzałości rębnej ustalany indywidualnie dla każdego drzewostanu. Przyjąć następujący sposób ustalania wieków dojrzałości rębnej:

- dla drzewostanów, dla których określa się dwucyfrową jakość hodowlaną wiek dojrzałości rębnej utożsamia się z przeciętnym wiekiem rębności określonym dla gatunku panującego,
- dla drzewostanów starszych lub zakwalifikowanych do przebudowy, dla których określa się jednocyfrową jakość techniczną wiek dojrzałości rębnej określony zostanie indywidualnie dla każdego drzewostanu zgodnie z kryteriami podanymi w § 83 pkt 6 instrukcji urządzania lasu.

B5. Podział na gospodarstwa

Przyjąć następujący podział na gospodarstwa:

- Gospodarstwo specjalne (S);
- Gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O);
- Gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G).

Na potrzeby obliczenia etatów cząstkowych w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów gospodarczych, wyodrębnić obszary kwalifikujące się do jednego sposobu zagospodarowania:

- zrębowy sposób zagospodarowania (GZ), na siedliskach Bśw, BMśw (z TD-So), BMw, OI
- przerębowo-zrębowy sposób zagospodarowania (GPZ), na pozostałych siedliskach

W skład **gospodarstwa specjalnego** zaliczyć:

- istniejące i projektowane rezerwaty przyrody wraz z otulinami
- lasy glebochronne na stokach, jarach i zboczach o nachyleniu powyżej 45⁰;
- lasy wodochronne w strefach ochronnych ujęć wody i źródeł, wyodrębnionych stosownymi decyzjami administracyjnymi;
- wyłączone d-stany nasienne wraz z otulinami;
- lasy o szczególnym znaczeniu dla obronności państwa
- lasy na siedliskach BMb, LMb
- otulinę szkółki
- lasy w strefach ochrony ścisłej (całorocznej) ostoi zwierząt objętych ochroną gatunkową
- lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody na terenie Zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Las Zamkowsko-Leszczyński” (29,31 ha) oraz wg decyzji MŚ z dnia 27.02.2003r na obrębie Ostromecko (11,55 ha)
- drzewostany stanowiące ekosystemy referencyjne (wg obecnej aktualizacji ok. 48 ha)
- lasy na gruntach o wyjątkowym znaczeniu ze względów kulturowych, religijnych, przyrodniczych lub krajobrazowych (oddz.100g)
- płyty siedlisk z siedliskowych obszarów Natura 2000, które zinwentaryzowano jako przedmioty ochrony dla danego obszaru (siedliska chronione);

W skład **gospodarstwa wielofunkcyjnych lasów ochronnych** wejdą wszystkie lasy ochronne z wyjątkiem zaliczonych do gospodarstwa specjalnego .

W skład **gospodarstwa wielofunkcyjnych lasów gospodarczych** wejdą wszystkie lasy pozostałe.

B6. Wytyczne w sprawie cięć rębnych

Przyjąć następujące rodzaje i formy rębni według typów siedliskowych lasu:

Tabela 6. Rodzaje, formy rębni i okresy odnowienia

Typ siedliskowy lasu	Rodzaj i forma rębni		Nawrót cięć lub okres odnowienia	
	zasadnicza	dopuszczalna		
Bs	Ib	Ic	I b, c,	4-5 lat
Bśw	Ib	Ic, IIb	IIb	1-20 lat
BMśw	I b ^ IIIa, IIIb *	IVd Ib, IVd	I b	4-5 lat
			III a,	10-15 lat
			IIIb	10-20 lat
			IVd	30-50 lat
BMw	III a	Ib	I b	4-5 lat
			III a	10-15 lat
LMśw	III a	IIIb	III b	15-20 lat
			III a	10-15 lat
LMw	III a	IIIb, IVd, II,	III a	10-15 lat
			II	15-20 lat
Lśw	IIIb, II	II d, IIb, IIIa	IIIa,b, II	15-20 lat
			IIIa (d-ny So)	8-10 lat
Lw	II, IIIb,	Ib, IVd,	IIIb	10-20 lat
			II	15-20 lat
			IVd	30-50 lat
OI	I b	Ic	Ib,c,	4-5 lat
OIJ	II b, III a	IIIb	III a	10-15 lat
			IIb, IIIb	15-20 lat
LI	II	Ic, IVd,		

* - mocniejsze odmiany BMśw

^ - słabsze odmiany BMśw

Podczas prac projektowych przyjąć następujące zasady:

- ograniczyć powierzchnię zrębów zupełnych do 4,00 ha,
- utrzymać dotychczasowy podział na ostępy oraz kierunki cięć ,
- w uzasadnionych przypadkach projektować cięcia rębne na dwóch pasach manipulacyjnych w 10-leciu przy zachowaniu nawrotów cięć przy cięciach uprzętających,
- przebudowę drzewostanów topolowych kontynuować zasadniczo za pomocą rębni Ic nie wykluczając innych sposobów przebudowy wynikających ze stanu drzewostanów oraz uwarunkowań terenowych,
- zaprojektować właściwe rębnie w drzewostanach opanowanych przez jemiolę w zależności od stopnia i powierzchni opanowania,

- użytkowanie rębne w gospodarstwie specjalnym wynikać będzie ze stwierdzonych na gruncie potrzeb hodowlanych,
- wykaz projektowanych cięć rębnych wykonać na I 10-lecie z podziałem na działki zrębowe bez podziału na lata gospodarcze,
- w blokach drzewostanów jednowiekowych i jednogatunkowych zaprojektować rozręby i wręby,
- w celu przyspieszenia procesu odnowienia w ostępach, w których występują zakłócenia ładu przestrzenno-czasowego należy wykonać cięcia w ramach tzw. ostępów przejściowych,
- w planie cięć ujmować 95% masy z każdej pozycji z myślą o pozostawianiu przez nadleśnictwo 5% masy w formie przestojów z wyłączeniem bloków upraw pochodnych. Nie pozostawiać fragmentów starodrzewu w przypadku zagrożenia trwałości lasu i bezpieczeństwa ludzi, a także na powierzchniach zrębów mniejszych niż 1 ha,
- nie tworzyć osobnych wydzieleń wzdłuż głównych dróg i linii kolejowych, jako stref ekotonowych,
- kształtowanie lub tworzenie stref ekotonowych w formie osobnych wydzieleń należy ograniczyć do rzek, strumyków, cieków wodnych, źródeł, bagien, miejsc pamięci i kultu religijnego. W przypadku powierzchni nie spełniającej kryteria wydzieleń, wielkość ekotonu określić procentem planowanej do pozyskania w użytkowaniu rębnym grubizny.

Gotowy, wcześniej uzgodniony z nadleśnictwem oraz z RDLP, plan cięć użytków rębnych wraz z mapami cięć wykonawca przedłoży na Naradzie Techniczno-Gospodarczej (NTG). Zaakceptowany na NTG etat masowy użytków rębnych stanowić będzie maksymalną, zatwierdzoną Decyzją MŚ wielkość pozyskania w okresie obowiązywania PUL, bez możliwości kompensacji z szacunkowo określonym rozmiarem użytków przedrębnych.

B7. Szczegółowe wytyczne w sprawie sporządzenia „Wykazu drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy”

Zgodnie z § 40 IUL do:

1. pilnej przebudowy pełnej (A) kwalifikować drzewostany :
  - w wieku ponad 20 lat
  - o składzie gatunkowym niezgodnym z TD (siedliskiem) lub o składzie gatunkowym częściowo zgodnym z TD (siedliskiem) ale niskiej jakości hodowlanej (44, 43, 34) lub technicznej (4) oraz niskim zadrzewieniu (0,5 i niżej).

- w których przebudowę planuje się z zastosowaniem odpowiedniej rębni rozpoczętej w I dziesięcioleciu oraz z krótkim lub średnim okresem przebudowy
  - trwale uszkodzone (ponad 50%) za wyjątkiem stanowiących zbiorowiska zastępcze
2. stopniowej przebudowy pełnej (B) kwalifikować drzewostany :
- w wieku ponad 20 lat
  - o składzie gatunkowym niezgodnym z TD (siedliskiem) lub o składzie gatunkowym częściowo zgodnym z TD (siedliskiem) ale niskiej jakości hodowlanej (44, 43, 34) lub technicznej (4).
  - w których przebudowę planuje się z zastosowaniem trzebieży przekształceniowych z wykorzystaniem odnowień (podsadzeń) wyprzedzających rębnię przewidzianą w następnych dziesięcioleciach oraz z długim okresem przebudowy.
3. przebudowy częściowej w ramach cięć pielęgnacyjnych (C) kwalifikować drzewostany:
- o składzie gatunkowym częściowo zgodnym z przyjętym dla niego typem drzewostanu oraz drzewostany na gruntach porolnych (bez względu na stopień zgodności), o niepełnym zwarciu, osłabione, zasadniczo w IIb i IIIa klasie wieku, w których zaplanowano wprowadzenie dolnego piętra lub zaplanowano dolesienia luk i przerzedzeń na znaczącej powierzchni.
  - szczególnym zadaniem w tym zakresie powinna być przebudowa byłych stref ekotonowych wzdłuż głównych dróg : DK 80 i 91.

Proponowany wykaz drzewostanów do przebudowy wykonawca prac urzędniowych przedstawi podczas odbioru prac terenowych.

B8. Wytyczne w sprawie pielęgnowania lasu, w tym cięć pielęgnacyjnych

W trakcie prac terenowych w drzewostanach nie objętych użytkowaniem rębnym, w zależności od stadium rozwojowego (nie wieku) określić rodzaj zabiegu: CP, CP/TW, TW, TP oraz gdy wymagają tego względy hodowlane także jego pilność. Planowanie jednocześnie dwóch cięć pielęgnacyjnych t.j. CP i TW, projektować w drzewostanach na przełomie I i II klasy wieku, głównie liściastych, mieszanych i dynamicznie przyrastających drzewostanach sosnowych oraz w których stwierdzono zaniedbania pielęgnacyjne.

Nie projektować czyszczeń późnych z masą (CPP).

Odstąpić od projektowania użytkowania przedrębnego w drzewostanach rębnych i starszych nie planowanych do użytkowania rębego, o równomiernym zwarciu i dobrym stanie sanitarnym. Wykaz takich drzewostanów uzgodniony będzie z nadleśnictwem i przedstawiony zostanie w trakcie odbioru prac terenowych.

Etat cięć użytkowania przedrębego w wymiarze powierzchniowym, będący sumą powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębego we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego - **jeden nawrót** - jest wielkością obligatoryjną, która przyjęta zostanie na posiedzeniu NTG.

B9. Wytyczne w sprawie hodowli lasu

Typy drzewostanów oraz orientacyjne składy odnowień zgodnie z tabelami w pkt. B.3.

Wykonawca wskaże drzewostany sosnowe o najlepszej jakości technicznej do uznania jako GDN. Po ich weryfikacji przez Wydział ZG i ZS RDLP w Toruniu oraz Nadleśnictwo Toruń zostaną ujęte w projekcie PUL.

W odniesieniu do upraw projektowanych nie planuje się szczegółowo (w opisie taksacyjnym) powierzchni ich pielęgnowania, a orientacyjną ich wielkość ujmuje się w opisie ogólnym (elaboracie).

Powierzchnię projektowanych odnowień przyjąć w wysokości 80% planowanych na 10-lecie zrębów (zręby wykonane w pierwszych ośmiu latach planu). Pielęgnację upraw projektowanych (CW) zaprojektować wyłącznie w uprawach przewidzianych do założenia w pierwszych 5-ciu latach PUL (50% planowanych na 10-lecie zrębów), w jednym nawrocie (bez powtórzeń), bez jej zapisu w opisach taksacyjnych.

Poprawki i uzupełnienia w nowo projektowanych odnowieniach należy przyjąć w wysokości 10%.

Melioracje agrotechniczne dla upraw projektowanych, zaplanować globalnie dla całej powierzchni (80% powierzchni projektowanych zrębów) bez zapisu w opisach taksacyjnych.

Dla istniejących na dzień 01.01.2022r upraw (w tym upraw po rębni złożonej) i młodników, zabiegi pielęgnowania upraw i młodników (tylko pielęgnowania gleby, pielęgnowania gleby i CW łącznie, tylko CW lub CP) planować bez powtórzeń (nawrotów), wyłącznie wg aktualnych potrzeb hodowlanych na powierzchni zredukowanej do realnych potrzeb (bez „pnsw”) zwłaszcza tam, gdzie zabieg nie był wykonany i zamieszczać w opisach taksacyjnych. Powierzchnię planowanych odnowień złożonych, dolesień luk oraz poprawek i uzupełnień w uprawach i młodnikach istniejących, zredukować do realnych potrzeb i zapisywać w opisach taksacyjnych. Do dolesień projektować luki o powierzchni co najmniej 0,10 ha, zwłaszcza na siedliskach łęgowych w miejscach powierzchniowego wypadu jesionu.

Dla istniejących na dzień 01.01.2022r zrębów, halizn, płazowin i młodników po rębni złożonej, zabiegi pielęgnowania gleby planować bez powtórzeń (nawrotów) i zamieszczać w opisach taksacyjnych (zabieg obligatoryjny).

Melioracje agrotechniczne dla istniejących na dzień 01.01.2022r. upraw, zrębów, halizn, płazowin i młodników po rębni złożonej, projektować według rzeczywistych potrzeb stwierdzonych na gruncie i zamieszczać w opisach taksacyjnych.

Podsadzenia produkcyjne planować w drzewostanach sosnowych od IIb do IIIa klasy wieku o niepełnym zwarciu, częściowo zgodnym składzie gatunkowym oraz na żyźniejszych siedliskach - od BMśw wzwyż. Do podsadzeń uwzględnić szczególnie odpowiednie drzewostany obrębu Ostromecko oraz uroczyska Chorab na terenie obrębu Olek.

Nie planować wprowadzania podszytów.

Na obligatoryjną powierzchnię pielęgnowania lasu składać się będą **jednokrotne zabiegi** (bez nawrotów) pielęgnowania zainwentaryzowanych upraw (w tym upraw po rębni złożonej), zrębów, halizn, płazowin i młodników po rębni złożonej (**piel.gleby lub CW**), pielęgnowania zainwentaryzowanych młodników (CP i CPP) oraz trzebieże (TW i TP). Powierzchnia ta, podlegająca zatwierdzeniu wynikać będzie z tabeli XVII i XVIII oraz równa będzie powierzchni wynikającej z podsumowania odpowiednich zadań pielęgnacyjnych opisów taksacyjnych.

B10. Wytyczne w sprawie ogólnej ochrony lasu oraz ochrony przeciwpożarowej

Kierunkowe zadania dotyczące ogólnej ochrony lasu zostaną omówione w opisie ogólnym planu urządzenia lasu na podstawie danych dostarczonych przez nadleśnictwo, ZOL oraz zebranych podczas taksacji leśnej (uszkodzenia drzewostanów) zgodnie z §39 instrukcji urządzania lasu. Podczas taksacji należy szczególną uwagę zwrócić na inwentaryzację szkód od: owadów, grzybów, zwierzyny, jemioly, czynników klimatycznych, zakłóceń stosunków wodnych. Zagadnienia te przedstawione zostaną na mapie ochrony lasu.

Na mapie ochrony lasu w uzgodnieniu z nadleśnictwem oprócz elementów obligatoryjnych przewidzianych IUL tom III, nanieść miejsca wywieszania pułapek feromonowych do odłowu samców brudnicy mniszki w ilości ustalonej przez nadleśniczego, powierzchni monitoringu SPO, miejsca stosowania metody ogniskowo-kompleksowej ochrony lasu oraz zgodnie z pkt. A14 obszary zagrożone uporczywym występowaniem szkód.

Na podstawie analizy stanu zagrożenia pożarowego w ubiegłym okresie gospodarczym zostanie określona kategoria zagrożenia pożarowego nadleśnictwa. Wykonawca p.u.l. wykona weryfikacji danych zawartych w §104 pkt.2 IUL, dokona analizy aktualnego stanu ochrony przeciwpożarowej, w tym istniejącej infrastruktury p.poż. (dojazdy pożarowe, punkty czerpania wody) zgodnie z §103 IUL oraz na ich podstawie opracuje kierunkowe wytyczne.

Na wykonawcy planu będzie spoczywał obowiązek uzgodnienia zagadnień dotyczących ochrony przeciwpożarowej z Komendantem Wojewódzkim PSP.

Na mapie przeglądowej ochrony przeciwpożarowej muszą się znaleźć następujące elementy (istniejące i projektowane): kategoria zagrożenia pożarowego, pasy ppoż., bazy sprzętu pożarowego, drzewostany potencjalnie narażonych na pożary, siedziby straży pożarnych: PSP i OSP, wieże ppoż., punkty alarmowo-dyspozycyjne, punkty telefoniczne, lokalizacja radiostacji, przejazdy przez tory kolejowe, punkty czerpania wody, hydranty, miejsca postoju pojazdów, parkingi, dojazdy pożarowe wraz z ich oznakowaniem. Dodatkowo na mapie przeglądowej ochrony przeciwpożarowej wykonawca zamieści:

- przebieg naziemnych i podziemnych linii energetycznych średniego i wysokiego napięcia
- przebieg gazociągów, ropociągów i ew. innych rurociągów.

Nadleśnictwo przedłoży wykonawcy wykaz i lokalizację podziemnych linii energetycznych.

B11. Wytyczne w sprawie zagospodarowania rekreacyjnego

W ramach sporządzanego planu urządzenia lasu nadleśnictwo opracuje i uzgodni z wykonawcą docelowy plan zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego na 10 lat. Plan ten będący elementem elaboratu, będzie zawierał zestawienie istniejących i projektowanych obiektów infrastruktury turystycznej.

Na mapę przeglądową zagospodarowania rekreacyjnego nadleśnictwa zostaną wniesione wszystkie projektowane oraz zinwentaryzowane w trakcie prac terenowych i zweryfikowane przez nadleśnictwo elementy zagospodarowania rekreacyjnego oraz związane z infrastrukturą edukacji ekologicznej takie jak: obiekty turystyczne, miejsca postoju, szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe i edukacyjne, szlaki do jazdy konnej, osobliwości przyrodnicze i historyczne, wiaty oraz obiekty infrastruktury edukacji ekologicznej. Dodatkowo na mapie zagospodarowania turystycznego na podstawie danych nadleśnictwa i inwentaryzacji zostaną wyróżnione drogi, udostępnione dla ruchu kołowego. Elementy istniejące i projektowane dotyczące zagospodarowania turystycznego oraz związane z infrastrukturą edukacji ekologicznej, opisane zostaną w elaboracie planu urządzenia lasu.

W trakcie obrad NTG nadleśniczy przedstawi do akceptacji program edukacji ekologicznej w nadleśnictwie na najbliższe 10-lecie.

B12. Wytyczne w sprawie użytkowania ubocznego oraz zagospodarowania łowieckiego

Projektowanie działań w zakresie użytkowania ubocznego oraz zagospodarowania łowieckiego, odbędzie się przy współpracy z nadleśnictwem. Elementy zagospodarowania łowieckiego wraz z obszarem obwodów łowieckich, kół, uwzględnić na mapie gospodarki łowieckiej oraz wprowadzić do odpowiednich warstw leśnej mapy numerycznej zgodnie ze standardem w oparciu o przekazane przez nadleśnictwo dane. Nie planować nowych poletek łowieckich.

W trakcie prac terenowych, należy w uzgodnieniu z nadleśnictwem przewidzieć miejsca nadające się do lokalizacji plantacji choinkowych.

Wykonawca przytoczy w elaboracie w oparciu o WPEL wyniki inwentaryzacji zwierzyny i wykonanie odstrzałów oraz na ich podstawie, uwzględniając wieloletnie szkody od zwierzyny zainwentaryzowane podczas taksacji, zasugeruje korektę planowanych odstrzałów.

B13. Wytyczne dotyczące infrastruktury nadleśnictwa

W planie urządzenia lasu w rozdziale „Określenie potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej, w tym turystyki i rekreacji” opisane zostaną kierunkowo potrzeby w zakresie: budowy i remontów dróg, budynków, mostów, przepustów i urządzeń melioracyjnych, budowy i konserwacji zbiorników małej retencji oraz urządzeń na potrzeby turystyki i rekreacji. Uwzględnione zostaną również inwestycje i zadania realizowane oraz planowane w zakresie infrastruktury.

B14. Wytyczne dotyczące charakterystyki ekonomicznej

Charakterystykę warunków ekonomicznych gospodarki leśnej nadleśnictwa sporządzić zgodnie z §118 IUL. Ekspertyzy ekonomicznej w formie szczegółowej prognozy spodziewanego wyniku ekonomicznego gospodarki leśnej nie sporządzać.

B15. Szczegółowość prognozy stanu zasobów drzewnych na koniec przyszłego okresu gospodarczego

Wykonawca prac urządzeniowych określi i opíše stan zasobów drzewnych na koniec okresu gospodarczego zgodnie z § 123 IUL, bez stosowania programów symulujących szczegółowo rozwój zasobów drzewnych.

B16. Weryfikacja i aktualizacja programu ochrony przyrody

Aktualizacja i weryfikacja programu ochrony przyrody wykonana będzie zgodnie z § 110, 111, i 112 IUL i umieszczona zostanie jako osobny tom planu urządzenia lasu. Aktualizacji wymagają przede wszystkim wykazy obiektów podlegających ochronie. W programie ochrony przyrody nie zamieszczać danych dotyczących szczegółowych lokalizacji gatunków podlegających ochronie. Zgodnie z pkt. A16. koreferatu, dane te w formie tabelarycznej zamieścić w odrębnym opracowaniu, jako załącznik do planu urządzenia lasu – „POP-lokalizacja chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów”.

B17. Wydruk map tematycznych

Wykonawca prac urządzeniowych wykona poszczególne mapy tematyczne zgodnie z IUL tom III oraz pkt. A12 protokołu. Wszelkie „pozainstrukcyjne” mapy tematyczne nadleśnictwo sporządzi na swój koszt odrębnym zleceniem.

B18. Projekt wystąpienia do regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie zakresu oraz szczegółowości prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i obszary Natura 2000

Dyrektor RDLP jako sporządzający projekt planu urządzenia lasu, wystąpi z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000.

B19. Inne zagadnienia projektowe, specyficzne dla nadleśnictwa

W czasie taksacji wykonawca PUL obejmie inwentaryzacją, opisz w opisach taksacyjnych i wniesie na mapę następujące powierzchnie nie stanowiące wydzieżeń:

- śródleśne oczka wodne i bagienka,
- drzewa o charakterze pomników przyrody,
- miejsca pamięci,
- pomniki przyrody,
- obiekty kultu religijnego,
- istniejące urządzenia wodne i melioracyjne (m.in. mosty, przepusty, zastawki itp.),

Ponadto, wykonawca PUL zinwentaryzuje „obce” naniesienia (obiekty, budynki) na gruntach nadleśnictwa, sporządzi wykaz tych naniesień z podaniem powierzchni gruntów w ha, liczby obiektów i powierzchni pod nimi w m² i przedłoży nadleśnictwu.

W celu sprawnego przebiegu prac urzędniowych wskazane są częste kontakty personelu urządzeniowego z pracownikami nadleśnictwa. Chodzi tu szczególnie o systematyczne uzgadnianie (omawianie) prac zamykanych na poszczególnych etapach. Ścisła współpraca wpłynie na wyższą jakość sporządzanego planu i pozwoli uwzględnić w nim specyfikę urządzanego obiektu. Nadleśnictwo udostępni wykonawcom planu u.l. wszystkie niezbędne dane, zaś wykonawcy zebrane dane inwentaryzacyjne oraz projektowane czynności gospodarcze w zakresie planowania hodowlanego będą konsultować z nadleśnictwem.

Protokołował:

Starszy Specjalista-Służby Leśnej
ds. urządzenia lasu

mgr inż. Janusz Nosowicz

Przewodniczący Komisji:

Z-ca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych
w Toruniu

Bartosz Pewniak

Naczelnik
Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi

mgr inż. Jan Frankowski